

Karbić), Rani novi vijek (Doba osmanske vlasti) (Dino Mujadžević), 18. stoljeće (Milan Vrbanus), 19. stoljeće (Branko Ostajmer), Monarhistička Jugoslavija (Suzana Leček), Drugi svjetski rat (Mario Kevo), Druga Jugoslavija (Miroslav Akmadža). Nakon elaborirane znanstvene analize zaključeno je da je sveukupna ocjena ove knjige je izrazito negativna, i kako zaključuje Andrić – sveobuhvatna povijest Slavonije tek treba biti napisana.

Recenzijama je posvećena i zadnja rubrika *Prikazi i osvrti*, u kojima je prikazano dvanaest novih naslova relevantnih za prostor interesa ovog časopisa.

I ovim brojem *Scrinia Slavonica* se potvrdila kao značajan i relevantan časopis za povijest Slavonije, Srijema i Baranje. Uz zanimljive autorske članke svakako treba istaknuti važnost truda oko objave velikog broja originalnih dokumenata popraćenih kritičkim aparatom, kao i prijevoda zanimljivih i kod nas slabo poznatih djela važnih za našu povijest. Time se uvelike olakšava pristup novim, zanimljivim dokumentima, a time i novim spoznajama, i ostalim osobama zainteresiranim za povijest i kulturu ovog prostora.

Nikolina Antičić

Medium Aevum Quotidianum, br. 66 (60 str.), Krems 2013. – br. 67 (66 str.), Krems 2014.

Posljednja dva broja časopisa namjenjenog istraživanju povijesti svakodnevnice i materijalne kulture u razdoblju srednjeg i ranog novog vijeka, *Medium Aevum Quotidianum*, po običaju su otvorena i detaljno predstavljena u predgovorima koje je napisao glavni urednik Gerhard Jaritz. Potrebno je spomenuti kako br. 66 sadrži dva rada, kao i *Buchbesprechung* (58-59), odnosno prikaz jednog zbornika radova kao i tradicionalan popis suradnika koji se nalazi na posljednjoj strani. U br. 67 nalazimo čak pet znanstvenih radova, od čega tri predstavljaju pisanu verziju izlaganja s Međunarodnog medievističkog kongresa u Leedsu 2013., te zbog opsega broja ne nalazimo prikaz niti jednog recentnog povijesnog izdanja.

Prvi rad objavljen u br. 66 je *Weather and Weather-Related Environmental Phenomena Including Natural Hazards in Medieval Hungary I: Documentary Evidence on the 11th and 12th Centuries*, autorice Andree Kiss (5-37). Riječ je o izrazito opsežnom radu baziranom na istraživanju klimatskih kretanja koja su bila zabilježena na prostoru srednjovjekovne Ugarske, ali i područja na granici Karpatske kotline, točnije Slavonije i sjeverne Bosne. Rad je definiran kao dio šireg procesa proučavanja klimatoloških promjena ili čak fenomena, u ovom slučaju ponajviše utemeljen na analizi požara, poplava, invazija skakavaca, gladi, oluja od prašine i pijeska, i slično. Autorica Andrea Kiss, navodi kako je većina podataka o klimatskim fenomenima tijekom 11. i 12. st. na promatranom području, poznata uglavnom preko "stranih" narativnih vrela. Po tim naslovom autorica izdvaja narativna vrela s prostora Bizantskog carstva, ali i ona zapadnih autora koji su prolazili Ugarskom na vojnim pohodima. Veći broj ugarskih tekstova o toj temi uočava tek od 14. stoljeća. Uz analizu dostupnih vrela, autorica rad približava publici koristeći se sa dvije lijepo izrađene karte kao i grafikonom.

Matthias Johannes Bauer, autor je rada naslovljenog *Saufeder-Traktate, Der Schweinspieß als Jagd-und Zwickampfwaffe in der deutschsprachigen Fachprosa des Spätmittelalters und der Renaissance* (38-57). U radu je naglasak na pručavanju korištenja, ali i tehničkog napretka posebnog tipa koplja korištenog kao oružje pri lovu, a i kao osobno naoružanje vojnika pješaka u sukobima. Koristeći uglavnom narativne izvore, Matthias Johannes Bauer analizira primjenu ovog tipa koplja kroz dvije kategorije primjene, počevši sa srednjovjekovnim razdobljem (uglavnom u 13. st.), do najšire primjene tokom čitavog 16. stoljeća. Posebna pozornost je posvećena korištenju tog komada oružja u lovu na divlje svinje kao jednoj od najopasnijih grana šumskog lova, a analiza je uz raniju fotografiju lovačkog koplja u daljnjem tekstu obogaćena s tri slike koje prikazuju lovce u poslovima vezanima uz lov.

U prvom radu br. 67 navedenog časopisa nalazimo na djelo Margit J. Smith, naslovljeno *De consolatione philosophiae, MS 84 at the Beinecke Library of rare Books and Manuscripts at Yale University* (6-25). Autorica se bavi posebnim primjerkom izdanja knjige *De consolatione philosophiae* koje je predstavljalo klasični primjerak izdanja koje je bilo prilagođeno nošenju ili prijenosu. Na samom početku, autorica analizira razloge zbog kojih se još od razdoblja čak i ranijeg od srednjeg vijeka, knjiga morala iznositi iz kućanstva. Potrebe liječnika, ljekarnika, astrologa, travara, ali i potreba za nošenjem ključeva, uvjetovala je nastanak manjih korica ili vrećica za takve predmete. Nadalje, potrebno je spomenuti kako autorica izdvaja činjenicu kako srednjovjekovne oprave nisu sadržavale džepove, te su se pokretne mogle nositi samo obješene za remenje ili eventualno zamotane unutar neke od kapuljača koje su ljudi često nosili. Autorica iznosi mišljenje kako se zbog učestalog korištenja, a uz minimalnu zaštitu, na svakih pet srednjovjekovnih izdanja, čak 95 uništilo ili izgubilo. Nadalje, Margit J. Smith pozornost posvećuje analizi jednog takvog primjerka Boecijevog djela *De consolatione philosophiae*. Spomenuto djelo koje se čuva na sveučilištu Yale, sačuvano je u prijepisu iz 15. st., a detaljnu analizu istoga, uz generalne reference o Boeciju, autorica je potkrijepila s čak 16 fotografija, od kojih se čak njih 12 odnosi na to džepno izdanje.

Lost in Translation? The Arrival of Byzantine Viniculture in the Fifteenth-Century Bavaria, rad je Melitte Weiss Adamson (26-36), u kojem se autorica bavi jednom specifičnom bibliotečnom jedinicom iz 15. stoljeća. Riječ je o bibliotečnoj jedinici podijeljenoj u dva dijela, pisanoj različitim rukopisima. Autorica navodi kako prvi dio sadrži kompilaciju medicinske i dijetetičke literature na njemačkom jeziku, dok za drugi navodi kako je riječ o zbirci raznih medicinskih, kemijskih i alkemijskih tekstova na njemačkom i latinskom jeziku. Kao što je navedeno, oba djela sadrže kompilacije raznih djela, a autorica je posebnu pozornost posvetila izvornicima istih, te je izradila vrlo detaljnu komparativnu analizu izvornika i prijepisa. Melitta Weiss Adamson posebno ističe vrijednost nekih od sakupljenih tekstova s obzirom na njihovu rijetku očuvanost i visoku vrijednost.

U nastavku br. 67 nailazimo na tri rada koja predstavljaju posebnu cjelinu, a riječ je o pisanoj verziji izlaganja koje su autorice iznijele 2013. g. na međunarodnom medievističkom kongresu u Leedsu posvećenog temi užitka (*Pleasure*).

Prvi od tih radova, naslovljen *Kirche und Vergnügen: Mäßigung des Vergnügens in theologisch-didaktischen Schriften am Beispiel Bertholds von Regensburg*, djelo je je Ilse Aiglsperger (37-47). Autorica na samome početku rada upozorava na razliku u percepciji pojma užitka i zabave u srednjovjekovnom razdoblju od onoga danas. Ilse Aiglsperger spominje kako je proučavanje bilo bazirano na crkvenoj percepciji, ali napominje kako je samo proučavanje bazirala ne na teološkim djelima crkvene elite, već na djelovanju franjevačkog redovnika Betolda iz Regensburga, poznatog njemačkog propovjednika.

Käthe Sonnleiter autorica je rada naslovljenog *Das rechte Maß: Der Umgang spätmittelalterlicher Städte mit Vergnügstätten am Beispiel Nürnbergs* (48-57). U njemu autorica razmatra načine ophođenja srednjovjekovnih gradova prema posljedicama prekomjernih uživanja u svečanostima i raznim načinima opuštanja. Na temelju zakonskih odredbi grada Nürnberga iz 14. st., autorica izdvaja potencijalne pravne i društvene prijestupe koje su se dešavale u jednom od većih njemačkih gradova koji je upravu u proučavanom razdoblju 14.-15. st. prolazio kroz fazu izrazitog trgovinskog i obrtničkog razvoja, posljedično privlačeći mnoštvo doseljenika, kao i trgovaca, prolaznika i slično.

U posljednjem radu ovoga broja, ponovno je u središtu proučavanja jedan aspekt svakodnevice Nürnberga kao prosperitetnog trgovinskog središta. Autorica Manuela Pezzetto u radu naslovljenom *Gesetzliche Normen für Festlichkeiten in der mittelalterlichen Stadt Beispiel Nürnbergs* (58-65) proučava pravne norme koje su se ticale svečanosti. Detaljnom analizom broj-

nih primjera iz razdoblja 14. i 15. st., Manuela Pezzetto razmatra razliku između pravnih normi u teoriji i njihovog realnog provođenja u djelo na terenu.

Razmatrajući 66. i 67. broj prestižnog časopisa *Medium Aevum Quotidianum* potrebno je istaknuti kako su navedeni brojevi zadržali visoku znanstvenu razinu u proučavanju raznih aspekata svakodnevnog života. Od interdisciplinarnih radova prirodne struke preko povijesti umjetnosti do razmatranja devijantnih oblika ponašanja u srednjovjekovnom i ranonovovjekovnom razdoblju, *Medium Aevum Quotidianum* je ponovno uspio zadržati visoku znanstvenu razinu nezaobilaznog znanstvenog časopisa kao uspješnog projekta austrijskih znanstvenika koji kontinuirano rade na poticanju rada cijelog niza mladih autora.

Goran Budeč